

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

Επικαιρότητα ΕΕ

Επιμ.: Όλγα Μιχαλοπούλου, Βασιλική Στάθη

Ι. ΘΕΣΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Brexit – Τα βήματα που έγιναν μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση υπό την προεδρία της Von der Leyen (08.03.2024)

αποχώρηση – ενημερωτικό σημείωμα – συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας – πλαίσιο του Ουίνδσορ – συνεργασία ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου

Στις 8 Μαρτίου 2024, το Γραφείο Τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δημοσίευσε ενημερωτικό σημείωμα για τα βήματα που επιτεύχθηκαν κατά τη διάρκεια της θητείας της Von der Leyen ως Πρόεδρου της Επιτροπής αναφορικά με το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου, μετά την απόφαση αποχώρησης του τελευταίου από την Ένωση.

Τον Δεκέμβριο του 2020, μετά τη σύναψη της Συμφωνίας Αποχώρησης ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου, υπεγράφη η Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου, μία από τις πιο φιλόδοξες συμφωνίες που έχουν συναφθεί, η οποία καλύπτει όλες τις πτυχές της νέας σχέσης μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου. Συγκεκριμένα, διευθετεί ζητήματα που κυμαίνονται από το εμπόριο μέχρι και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία, την ενέργεια, το ψηφιακό εμπόριο, την πνευματική ιδιοκτησία, τις μεταφορές, τον ανταγωνισμό, την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική ασφάλιση.

Μέρος της Συμφωνίας Αποχώρησης αποτελεί το Πρωτόκολλο της Βόρειας Ιρλανδίας. Για την αντιμετώπιση προβλημάτων που προέκυψαν κατά την εφαρμογή του εν λόγω Πρωτοκόλλου, η Πρόεδρος Von der Leyen και ο Πρωθυπουργός Rishi Sunak συμφώνησαν το Πλαίσιο του Ουίνδσορ, το οποίο περιλαμβάνει νέες ρυθμίσεις για τα τελωνεία, τα αγροδιατροφικά προϊόντα, τα φάρμακα, τον ΦΠΑ και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, καθώς και άλλα ζητήματα. Οι ρυθμίσεις αυτές στοχεύουν να διασφαλίσουν την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, στην οποία η Βόρεια Ιρλανδία έχει μοναδική πρόσβαση.

Τον Δεκέμβριο του 2022 υπεγράφη το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ των Βόρειων Θαλασσών Ενεργειακής Συνεργασίας και του Ηνωμένου Βασιλείου με στόχο την ενίσχυση της κοινής τους δράσης στον τομέα των υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Επίσης, υπεγράφη το Μνημόνιο Συναντίληψης ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου με στόχο τη συνεργασία μεταξύ ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Τον Σεπτέμβριο του 2023, η Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο προχώρησαν σε συμφωνία για συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ «Horizon Europe» και «Copernicus», με στόχο την εμπάθυνση της συνεργασίας μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και του διαστήματος. Η συμφωνία εγκρίθηκε επίσημα στις 4 Δεκεμβρίου 2023.

Ωστόσο, το Brexit είχε σημαντικό αντίκτυπο κυρίως στην οικονομική σχέση του Ηνωμένου Βασιλείου με την ΕΕ, ιδίως στον τομέα του εμπορίου, αποδεικνύοντας ότι η Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας δεν μπορεί να αντικαταστήσει ολοκληρωτικά την ένταξη του κράτους στην Ένωση.

Τέλος, σημειώνεται ότι η Επιτροπή θα συνεχίσει να εργάζεται για να διασφαλίσει την πλήρη και αυστηρή εφαρμογή όλων των ως άνω συναφθέντων συμφωνιών, ώστε όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου και όλοι οι υπήκοοι του Ηνωμένου Βασιλείου να μπορούν να απολαμβάνουν πλήρως τα δικαιώματά τους.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_24_1397

Ετήσια έκθεση της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου για το 2023 (21.03.2024)

αποχώρηση – εφαρμογή συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας

Στις 21 Μαρτίου 2024 δημοσιεύθηκε έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή και υλοποίηση της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου κατά το έτος 2023. Στην έκθεση έγινε αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο, στα εργαλεία επιβολής, διευθέτησης διαφορών και καταγγελιών, στην εφαρμογή της Συμφωνίας σε διάφορους εξειδικευμένους τομείς της Ένωσης (εμπόριο αγαθών, υπηρεσίες και επενδύσεις, ψηφιακό εμπόριο, πνευματική ιδιοκτησία, δημόσιες συμβάσεις και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενέργεια, μεταφορές, αλιεία, κοινωνική ασφάλιση, δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, σύνδεση του Ηνωμένου Βασιλείου με ορισμένα προγράμματα της ΕΕ) και στις εξελίξεις στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου (θέματα ανταγωνισμού και βιώσιμη ανάπτυξη).

https://commission.europa.eu/publications/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement-annual-report-2023_en

II. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Νέοι κανόνες για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) (01.01.2024)

απάτη στον τομέα του ΦΠΑ – πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών (ΠΥΠ) – ηλεκτρονικό εμπόριο – Eurofisc

Την 1η Ιανουαρίου 2024 θα τεθούν σε ισχύ νέοι κανόνες διαφάνειας, οι οποίοι θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη της ΕΕ να καταπολεμήσουν την απάτη στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ).

Οι εν λόγω κανόνες θα παρέχουν στις φορολογικές διοικήσεις των κρατών μελών της ΕΕ πληροφορίες για πληρωμές, οι οποίες θα τους επιτρέπουν να εντοπίζουν ευκολότερα την απάτη στον τομέα του ΦΠΑ, με έμφαση στο ηλεκτρονικό εμπόριο, που είναι ιδιαίτερα επιρρεπές σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης και απάτης στον τομέα του ΦΠΑ. Αυτό με τη σειρά του δημιουργεί κενά στα φορολογικά έσοδα με τα οποία χρηματοδοτούνται δημόσιες υπηρεσίες.

Για παράδειγμα, ορισμένοι επιγραμμικοί πωλητές χωρίς φυσική παρουσία σε κράτος μέλος της ΕΕ πωλούν αγαθά και υπηρεσίες σε καταναλωτές της ΕΕ χωρίς να εγγράφονται σε μητρώο ΦΠΑ πουθενά στην ΕΕ ή δηλώνοντας χαμηλότερη από την πραγματική αξία των επιγραμμικών πωλήσεών τους. Επομένως, τα κράτη μέλη χρειάζονται ενισχυμένα εργαλεία για τον εντοπισμό και τον τερματισμό αυτής της παράνομης συμπεριφοράς.

Το νέο σύστημα αξιοποιεί τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών (ΠΥΠ), όπως είναι οι τράπεζες, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, τα ιδρύματα πληρωμών και οι υπηρεσίες ταχυδρομικών επιταγών, που διευκολύνουν συλλογικά πάνω από το 90% των επιγραμμικών αγορών στην ΕΕ.

Από την 1η Ιανουαρίου 2024, οι ΠΥΠ θα πρέπει να παρακολουθούν τους δικαιούχους διασυννοριακών πληρωμών και, από την 1η Απριλίου 2024, να διαβιβάζουν στις διοικήσεις των κρατών μελών της ΕΕ πληροφορίες σχετικά με όσους λαμβάνουν περισσότερες από 25 διασυννοριακές πληρωμές ανά τρίμηνο. Οι πληροφορίες αυτές θα συλλέγονται, στη συνέχεια, σε μια νέα ευρωπαϊκή βάση δεδομένων που θα αναπτυχθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα πληροφοριών για τις πληρωμές (CESOP), όπου θα αποθηκεύονται, θα συγκεντρώνονται και θα διασταυρώνονται με άλλα δεδομένα.

Στη συνέχεια, όλες οι πληροφορίες στο CESOP θα τίθενται στη διάθεση των κρατών μελών μέσω του Eurofisc, ήτοι του δικτύου ειδικών της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, το οποίο εγκαινιάστηκε το 2010. Αυτό θα διευκολύνει τα κράτη μέλη αναφορικά με την ανάλυση δεδομένων και τον εντοπισμό επιγραμμικών πωλητών που δεν

συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις στον τομέα του ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων που δεν είναι εγκατεστημένες στην ΕΕ.

Οι υπάλληλοι σύνδεσμοι του Eurofisc έχουν, επίσης, την εξουσία να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό επίπεδο, όπως η διεκπεραίωση αιτήσεων παροχής πληροφοριών, οι έλεγχοι ή η διαγραφή αριθμών ΦΠΑ από τα μητρώα. Αντίστοιχες διατάξεις ισχύουν ήδη σε ορισμένα κράτη μέλη και σε άλλες χώρες και είχαν απτά αποτελέσματα όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_6714

III. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Παραπομπή της Ελλάδας στο Δικαστήριο της ΕΕ επειδή δεν ολοκλήρωσε την αναθεώρηση των οικείων σχεδίων για τα ύδατα (13.03.2024)

Οδηγία – πλαίσιο για τα ύδατα (Οδηγία 2000/60/ΕΚ) – Οδηγία για τις πλημμύρες (Οδηγία 2007/60/ΕΚ) – λεκάνες απορροής ποταμών – πλημμύρες – Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει την Ελλάδα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επειδή δεν ολοκλήρωσε την αναθεώρηση των οικείων σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών, όπως απαιτείται με βάση την Οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα (Οδηγία 2000/60/ΕΚ), και των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, όπως απαιτείται από την Οδηγία για τις πλημμύρες (Οδηγία 2007/60/ΕΚ).

Η Οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα επικεντρώνεται στη διασφάλιση, από ποιοτική και ποσοτική πλευρά, της καλής κατάστασης των ευρωπαϊκών υδατικών συστημάτων, όπως οι ποταμοί και οι λίμνες. Αποσκοπεί στη μείωση και την εξάλειψη της ρύπανσης, καθώς και στη διασφάλιση της ύπαρξης επάρκειας υδάτων για την ταυτόχρονη υποστήριξη των ανθρώπινων αναγκών και της άγριας ζωής. Αποτελεί ουσιώδες μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της για το κλίμα, τη φύση και τη μείωση της ρύπανσης. Σύμφωνα με την Οδηγία, κάθε έξι χρόνια τα κράτη μέλη πρέπει να επικαιροποιούν τα οικεία σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού και να υποβάλλουν σχετικές εκθέσεις. Τα σχέδια αυτά, τα οποία περιλαμβάνουν πρόγραμμα για τη λήψη μέτρων, είναι καθοριστικά για να διασφαλιστεί ότι όλα τα υδατικά συστήματα παραμένουν σε καλή κατάσταση ή ότι επιτυγχάνεται η καλή τους κατάσταση, όπως απαιτείται από την Οδηγία. Η Ελλάδα, μέχρι στιγμής, δεν έχει επανεξετάσει, δεν έχει εγκρίνει και δεν έχει υποβάλει εκθέσεις για τα οικεία σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού.

Η συμμόρφωση με την Οδηγία για τις πλημμύρες είναι καίριας σημασίας για την ετοιμότητα και τη διαχείριση των πλημμυρών. Σύμφωνα με την Οδηγία για τις πλημμύρες, κάθε έξι χρόνια τα κράτη μέλη πρέπει να επικαιροποιούν τα οικεία σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας και να υποβάλλουν σχετικές εκθέσεις. Τα σχέδια αυτά είναι βαρύνουσας σημασίας για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας για τις πλημμύρες, δηλαδή για τη μείωση και τη διαχείριση των κινδύνων που ενέχουν οι πλημμύρες για την ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και την οικονομική δραστηριότητα. Η Ελλάδα, μέχρι στιγμής, δεν έχει επανεξετάσει, δεν έχει εγκρίνει και δεν έχει υποβάλει εκθέσεις για τα οικεία σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας.

Η Επιτροπή απέστειλε προειδοποιητική επιστολή στην Ελλάδα τον Φεβρουάριο του 2023. Ακολούθησε, τον Νοέμβριο του 2023, αιτιολογημένη γνώμη με την οποία καλούσε την Ελλάδα να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις της και να ολοκληρώσει την επανεξέταση των σχεδίων της. Ωστόσο, τα σχετικά σχέδια δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι προσπάθειες που έχουν καταβάλει μέχρι σήμερα οι ελληνικές αρχές είναι ανεπαρκείς και, για τον λόγο αυτό, παραπέμπει την Ελλάδα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_1235

IV. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πρόταση της Επιτροπής για παρέκκλιση των ευρωπαϊών γεωργών από τους κανόνες της κοινής γεωργικής πολιτικής για ένα έτος (31.01.2024)

ευρωπαϊοί γεωργοί – κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) – πρότυπα καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης (ΚΓΠΚ)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να επιτραπεί στους γεωργούς της ΕΕ να επωφεληθούν, για το έτος 2024, από παρεκκλίσεις από τους κανόνες της κοινής γεωργικής πολιτικής, οι οποίοι τους υποχρεώνουν να διατηρούν κάποιες εκτάσεις μη παραγωγικές.

Για να λάβουν τη στήριξη της ΚΓΠ που δικαιούνται, οι γεωργοί πρέπει να τηρούν ένα σύνολο εννέα προτύπων που είναι επωφελή για το περιβάλλον και το κλίμα. Αυτή η αρχή της αιρεσιμότητας ισχύει για σχεδόν το 90% των χρησιμοποιούμενων γεωργικών εκτάσεων στην ΕΕ και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη γενίκευση της χρήσης βιώσιμων γεωργικών πρακτικών. Αυτό το σύνολο βασικών προτύπων αναφέρεται ως πρότυπα καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης (ΚΓΠΚ).

Το πρότυπο ΚΓΠΚ 8 απαιτεί, μεταξύ άλλων, τη διάθεση ελάχιστου ποσοστού αρόσιμης γης σε μη παραγωγικές εκτάσεις ή στοιχία. Αυτά αφορούν συνήθως γη υπό αγρανάπαυση καθώς και στοιχία όπως φυτοφράκτες ή δέντρα. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις με λιγότερα από δέκα εκτάρια αρόσιμης γης εξαιρούνται κατά κανόνα από την υποχρέωση αυτή. Η Επιτροπή παρέχει τη δυνατότητα σε όλους τους γεωργούς της ΕΕ να εξαιρούνται από την απαίτηση αυτή και να εξακολουθούν να είναι επιλέξιμοι για τη βασική άμεση ενίσχυση της ΚΓΠ.

Αντί να διατηρήσουν τη γη υπό αγρανάπαυση ή μη παραγωγική στο 4% της αρόσιμης γης τους, οι γεωργοί της ΕΕ με καλλιέργειες που δεσμεύουν το άζωτο (όπως φακές, μπιζέλια ή κουκιά) και/ή εμβόλιμες καλλιέργειες στο 7% της αρόσιμης γης τους θα θεωρείται ότι πληρούν την απαίτηση. Οι εμβόλιμες καλλιέργειες είναι φυτά που αναπτύσσονται μεταξύ δύο κύριων καλλιεργειών. Οι καλλιέργειες αυτές μπορούν να χρησιμεύσουν ως ζωοτροφή ή χλωρή λίπανση. Η χρήση καλλιεργειών που δεσμεύουν το άζωτο και εμβόλιμων καλλιεργειών αποφέρει μια σειρά περιβαλλοντικών οφελών για την υγεία του εδάφους, μεταξύ άλλων για τη βιοποικιλότητα του εδάφους και τη μείωση της απόπλυσης θρεπτικών ουσιών. Οι καλλιέργειες πρέπει να καλλιεργούνται χωρίς φυτοπροστατευτικά προϊόντα για να διατηρηθεί η περιβαλλοντική φιλοδοξία της ΚΓΠ.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_582

Εξαίρεση των ευρωπαϊών γεωργών από τους κανόνες για τη γη υπό αγρανάπαυση (13.02.2024)

ευρωπαϊοί γεωργοί – κανόνας αιρεσιμότητας – γη υπό αγρανάπαυση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε επίσημα Κανονισμό, με τον οποίο χορηγείται μερική εξαίρεση στους ευρωπαίους γεωργούς από τον κανόνα της αιρεσιμότητας για τις εκτάσεις υπό αγρανάπαυση. Αυτό αποτελεί συνέχεια της πρότασης της Επιτροπής που υποβλήθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2024 και των συζητήσεων με τα κράτη μέλη σε συνεδριάσεις επιτροπών. Ο Κανονισμός θα τεθεί σε ισχύ στις 14 Φεβρουαρίου και θα εφαρμοστεί αναδρομικά από την 1 Ιανουαρίου για ένα έτος, ήτοι έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024.

Η μερική εξαίρεση ανταποκρίνεται σε διάφορα αιτήματα για μεγαλύτερη ευελιξία, όπως ζητήθηκε από τα κράτη μέλη για την καλύτερη αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί της ΕΕ.

Αντί της διατήρησης της γης υπό αγρανάπαυση ή της διατήρησης μη παραγωγικών χαρακτηριστικών στο 4% της αρόσιμης γης τους, οι γεωργοί της ΕΕ που καλλιεργούν καλλιέργειες δέσμευσης αζώτου (όπως φακές, μπιζέλια ή φάβες) και/ή εμβόλιμες καλλιέργειες χωρίς φυτοπροστατευτικά προϊόντα στο 4% της αρόσιμης γης τους θα θεωρούνται ότι πληρούν την αποκαλούμενη απαίτηση ΚΓΠΚ 8. Ωστόσο, οι γεωργοί που το αποφασίζουν μπορούν να

συνεχίσουν να πληρούν την απαίτηση με γη υπό αγρανάπαυση ή μη παραγωγικά χαρακτηριστικά.

Η τελική πράξη που εκδόθηκε επιτρέπει, επίσης, στα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τα οικολογικά τους προγράμματα που στηρίζουν μη παραγωγικές περιοχές, προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη η εναλλακτική βάση αναφοράς στο πλαίσιο της αιρεσιμότητας ΚΓΠΚ 8. Μια απλή κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα είναι αρκετή για την άμεση επικαιροποίηση των σχετικών οικολογικών προγραμμάτων.

Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να εφαρμόσουν την παρέκκλιση σε εθνικό επίπεδο πρέπει να ενημερώσουν την Επιτροπή εντός 15 ημερών από την έναρξη ισχύος του Κανονισμού, ώστε οι γεωργοί να μπορούν να ενημερωθούν το συντομότερο δυνατόν.

Η πρόταση της Επιτροπής είναι προσεκτικά προσαρμοσμένη ώστε να παρέχει τη σωστή ισορροπία μεταξύ, αφενός, της παροχής κατάλληλης ανακούφισης και ευελιξίας στους γεωργούς που αντιμετωπίζουν πολυάριθμες προκλήσεις και, αφετέρου, της προστασίας της βιοποικιλότητας και της ποιότητας του εδάφους.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_781

V. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Αναθεωρημένη ανακοίνωση για τον ορισμό της αγοράς στις υποθέσεις ανταγωνισμού (08.02.2024)

ανταγωνισμός – αγορά – αντιμονοπωλιακή νομοθεσία

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε αναθεωρημένη ανακοίνωση για τον ορισμό της αγοράς. Ο ορισμός της αγοράς απαιτεί τον προσδιορισμό των ορίων του ανταγωνισμού μεταξύ εταιρειών κατά την αξιολόγηση των συγκεντρώσεων και της πλειονότητας των υποθέσεων που αφορούν παραβιάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας. Η αναθεωρημένη ανακοίνωση ευθυγραμμίζει τις κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής με τις νέες συνθήκες της αγοράς, καθώς και με τις εξελίξεις στην πρακτική της Επιτροπής κατά την εξέταση υποθέσεων και στη νομολογία της ΕΕ. Θα ενισχύσει τη διαφάνεια και την ασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις, θα διευκολύνει τη συμμόρφωση και θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού.

Η αναθεωρημένη ανακοίνωση είναι η πρώτη αναθεώρηση της ανακοίνωσης για τον ορισμό της αγοράς από την έκδοσή της το 1997. Αποτυπώνει τις σημαντικές εξελίξεις που προέκυψαν κατά τα ενδιάμεσα έτη, κυρίως την αυξημένη ψηφιοποίηση και τους νέους τρόπους προσφοράς αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και τον διασυνδεδεμένο χαρακτήρα των εμπορικών συναλλαγών. Οι αναθεωρημένες κατευθυντήριες οδηγίες είναι το αποτέλεσμα διεξοδικής και συμπεριληπτικής διαδικασίας επανεξέτασης που ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2020, κατά την οποία συγκεντρώθηκαν παρατηρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη τόσο στο στάδιο της αξιολόγησης όσο και στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με το σχέδιο κειμένου. Αντικατοπτρίζουν τους προσανατολισμούς πολιτικής που περιέχονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μια πολιτική ανταγωνισμού κατάλληλη για νέες προκλήσεις» του Νοεμβρίου του 2021.

Η αναθεωρημένη ανακοίνωση για τον ορισμό της αγοράς παρέχει διευρυμένη και επικαιροποιημένη καθοδήγηση σχετικά με την προσέγγιση της Επιτροπής ως προς τον ορισμό της αγοράς. Πρόκειται για συλλογή και προσαρμογή σε σύγχρονες συνθήκες, αρχών, μεθοδολογίας, νομολογίας και βέλτιστων πρακτικών που πρέπει να εφαρμόζονται για τον ορισμό των αγορών σε αντιμονοπωλιακές υποθέσεις και σε υποθέσεις συγκεντρώσεων. Ειδικότερα, η αναθεωρημένη ανακοίνωση περιλαμβάνει τα παρακάτω βασικά στοιχεία:

- Πιο προσβάσιμη καθοδήγηση χάρη σε μια λεπτομερή δομή και σε συγκεκριμένα παραδείγματα που επεξηγούν την πρακτική εφαρμογή των εννοιών του ορισμού της αγοράς.
- Περιγραφή των γενικών αρχών του ορισμού της αγοράς.

- Αναγνώριση της σημασίας άλλων παραμέτρων εκτός των τιμών για τον ορισμό της αγοράς, μεταξύ των οποίων η καινοτομία, η ποιότητα, ο αξιόπιστος εφοδιασμός και η βιωσιμότητα.
- Ειδική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή των εννοιών του ορισμού της αγοράς σε συγκεκριμένες περιστάσεις, μεταξύ των οποίων:
 - οι ψηφιακές αγορές, για παράδειγμα όσον αφορά τις πολύπλευρες αγορές και τα ψηφιακά «οικοσυστήματα» (π.χ. προϊόντα που βασίζονται σε λειτουργικό σύστημα για κινητές συσκευές)
 - οι βιομηχανίες έντασης καινοτομίας, εντός των οποίων οι εταιρείες ανταγωνίζονται στον τομέα της καινοτομίας, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης νέων προϊόντων.
- Διευκρινίσεις σχετικά με δυναμικές και μελλοντοστραφείς αξιολογήσεις, ιδίως σε αγορές που διέρχονται φάση διαρθρωτικών μεταβάσεων, όπως κανονιστικές ή τεχνολογικές αλλαγές.
- Διευρυμένη καθοδήγηση σχετικά με τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς, με έμφαση στους παράγοντες που μπορούν να δικαιολογήσουν τον ορισμό των αγορών ως παγκόσμιων, σε επίπεδο ΕΟΧ, εθνικών ή τοπικών, καθώς και στον ρόλο των εισαγωγών κατά τον ορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς.
- Διευκρινίσεις σχετικά με διάφορες ποσοτικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται για τον ορισμό των αγορών, όπως η δοκιμή της μικρής αλλά σημαντικής μη προσωρινής αύξησης της τιμής (SSNIP).
- Καθοδήγηση σχετικά με εναλλακτικούς δείκτες μέτρησης που σχετίζονται με τον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς, όπως τα μερίδια που βασίζονται στις πωλήσεις ή την παραγωγική ικανότητα, ή τα μερίδια που βασίζονται σε δείκτες μέτρησης της χρήσης, όπως ο αριθμός των (ενεργών) χρηστών ή οι επισκέψεις σε ιστοτόπους.
- Εκτενή επισκόπηση των διαφόρων πηγών αποδεικτικών στοιχείων και της αποδεικτικής τους αξίας για τις αναλύσεις ορισμού της αγοράς.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_6001

VI. ΕΡΓΑΣΙΑ

Σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων (20.03.2024)

εργατικό δυναμικό – δεξιότητες – αγορά εργασίας

Η Επιτροπή παρουσίασε σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων και προτείνει τη συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων κατά τους προσεχείς μήνες και έτη. Το σχέδιο δράσης αποτελεί μέρος της στρατηγικής της ΕΕ για την τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της και την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητάς της.

Τα τελευταία δέκα περίπου χρόνια, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σημειώνουν αύξηση σε όλα τα κράτη μέλη. Αυτές οι ελλείψεις οφείλονται στις δημογραφικές αλλαγές, στη ζήτηση για νέες δεξιότητες που συνδέονται με τις τεχνολογικές εξελίξεις και τη διττή μετάβαση, στην προσπάθεια περαιτέρω ανάπτυξης των δικών μας βιομηχανικών τομέων, στις ανάγκες άμυνας και ασφάλειας, καθώς και στις προκλήσεις που σχετίζονται με τις συνθήκες εργασίας σε ορισμένους τομείς και σε ορισμένες τοποθεσίες. Η Επιτροπή έχει εντοπίσει 42 επαγγέλματα στα οποία σημειώνονται ελλείψεις, με ορισμένες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών.

Το σχέδιο καθορίζει, σε πέντε τομείς, δράσεις οι οποίες πρέπει να υλοποιηθούν άμεσα σε επίπεδο ΕΕ, σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο κοινωνικών εταίρων:

- στήριξη της ενεργοποίησης των υποεκπροσωπούμενων ατόμων στην αγορά εργασίας
- παροχή στήριξης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την κατάρτιση και την εκπαίδευση
- βελτίωση των συνθηκών εργασίας σε ορισμένους τομείς
- βελτίωση της δίκαιης κινητικότητας εντός της ΕΕ για τους εργαζομένους και τους εκπαιδευόμενους
- προσέλκυση ταλέντων από χώρες εκτός της ΕΕ

Η αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων είναι ζωτικής σημασίας για την τόνωση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης στην ΕΕ, την αξιοποίηση των ευκαιριών της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την προώθηση της δημιουργίας ποιοτικών θέσεων εργασίας, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητάς μας έναντι των γεωπολιτικών αλλαγών και τη διασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης για τις πολιτικές απασχόλησης και τις κοινωνικές πολιτικές στην ΕΕ.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_1507

Λήψη μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας της πρακτικής άσκησης στην ΕΕ (20.03.2024)

πρακτική άσκηση – όροι εργασίας

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλαμβάνει δράση και προτείνει τη βελτίωση των όρων εργασίας των ασκούμενων, μεταξύ άλλων αναφορικά με την αμοιβή, τη συμπεριληπτικότητα και την ποιότητα της πρακτικής άσκησης στην ΕΕ. Η πρωτοβουλία συνίσταται στα ακόλουθα:

- πρόταση Οδηγίας για τη βελτίωση και την επιβολή των όρων εργασίας των ασκούμενων και την καταπολέμηση της πρακτικής άσκησης που υποκρύπτει κανονικές εργασιακές σχέσεις και
- πρόταση αναθεώρησης της σύστασης του Συμβουλίου του 2014 σχετικά με ένα πλαίσιο ποιότητας για τις περιόδους πρακτικής άσκησης, με στόχο την αντιμετώπιση ζητημάτων ποιότητας και συμπεριληπτικότητας, όπως η δίκαιη αμοιβή και η πρόσβαση στην κοινωνική προστασία.

Η προτεινόμενη Οδηγία θα παράσχει στήριξη στα κράτη μέλη για τη βελτίωση και την επιβολή των όρων εργασίας των ασκούμενων, καθώς και για την καταπολέμηση της πρακτικής άσκησης που υποκρύπτει κανονικές εργασιακές σχέσεις.

Τα κύρια στοιχεία της προτεινόμενης Οδηγίας είναι τα παρακάτω:

- αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, η οποία διασφαλίζει ότι οι ασκούμενοι τυγχάνουν ίσης αντιμετώπισης σε σχέση με τους κανονικούς εργαζόμενους όσον αφορά τους όρους εργασίας, εκτός εάν υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι που να δικαιολογούν τη διαφορετική μεταχείριση, όπως διαφορετικά καθήκοντα, λιγότερες ευθύνες, χαμηλότερη ένταση εργασίας ή μικρότερη βαρύτητα της μαθησιακής και πρακτικής συνιστώσας·
- διασφάλιση, μέσω ελέγχων και επιθεωρήσεων, ότι η πρακτική άσκηση δεν χρησιμοποιείται για να υποκρύψει κανονική εργασιακή σχέση· προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα χρησιμοποιούν τη διάρκεια ως πιθανό κριτήριο για να αξιολογήσουν αν συντρέχει τέτοια περίπτωση, και θα ζητούν από τις εταιρείες να γνωστοποιούν τον αριθμό των θέσεων πρακτικής άσκησης, τη διάρκεια και τους όρους εργασίας·
- δυνατότητα των εκπροσώπων των εργαζομένων να ενεργούν εξ ονόματος των ασκούμενων για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους·
- υποχρέωση των κρατών μελών να εξασφαλίσουν διαύλους ώστε οι ασκούμενοι να μπορούν να καταγγέλλουν αθέμιτες πρακτικές και δυσμενείς όρους εργασίας.

Η ενισχυμένη σύσταση του Συμβουλίου εφαρμόζεται σε όλους τους ασκούμενους, ανεξάρτητα από το καθεστώς απασχόλησής τους ή το είδος της πρακτικής άσκησης, συμπεριλαμβανομένων των περιόδων πρακτικής άσκησης που αποτελούν μέρος προγραμμάτων τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εκείνων που απαιτούνται για την πρόσβαση σε συγκεκριμένα επαγγέλματα.

Σημαντικά στοιχεία της αναθεωρημένης σύστασης του Συμβουλίου είναι τα εξής:

- σύσταση για την καθιέρωση δίκαιης αμοιβής για τους ασκούμενους
- εξασφάλιση της πρόσβασης των ασκούμενων σε επαρκή κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης κάλυψης σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους
- ορισμό καθοδηγητή για την παροχή στοχευμένης στήριξης και συμβουλών στους ασκούμενους
- προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε ευκαιρίες πρακτικής άσκησης, με τη συμπερίληψη ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και μέσω της εξασφάλισης της προσβασιμότητας στους χώρους εργασίας για τους ασκούμενους με αναπηρία
- δυνατότητα υβριδικής και εξ αποστάσεως εργασίας, στο πλαίσιο της οποίας θα διασφαλίζεται ότι οι ασκούμενοι λαμβάνουν τον απαιτούμενο εξοπλισμό
- αύξηση της απασχολησιμότητας μέσω περαιτέρω επαγγελματικού προσανατολισμού καθώς και με την παροχή κινήτρων στους φορείς παροχής πρακτικής άσκησης, ώστε να προσφέρουν στους ασκούμενους κανονική θέση εργασίας μετά την πρακτική τους άσκηση

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_1489

VII. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σχέδια για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο (27.03.2024)

ευρωπαϊκό πτυχίο – τριτοβάθμια εκπαίδευση – Erasmus+

Η Επιτροπή παρουσιάζει τρεις πρωτοβουλίες για την προώθηση της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με απώτερο στόχο τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πτυχίου. Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πτυχίου σε εθελοντική βάση θα ωφελήσει τους σπουδαστές και την κοινότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς θα δώσει ώθηση στη μαθησιακή κινητικότητα εντός της ΕΕ και θα ενισχύσει τις εγκάρσιες δεξιότητες των σπουδαστών. Θα συμβάλει στην κάλυψη της ζήτησης της αγοράς εργασίας και θα καταστήσει τους αποφοίτους πιο ελκυστικούς για τους μελλοντικούς εργοδότες, ενώ παράλληλα θα προσελκύσει φοιτητές από όλο τον κόσμο και θα ενισχύσει την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα.

Οι τρεις πρωτοβουλίες αντιμετωπίζουν τους νομικούς και διοικητικούς φραγμούς, τους οποίους καλούνται να υπερβούν τα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια για τη δημιουργία ανταγωνιστικών κοινών προγραμμάτων πτυχίου σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό επίπεδο. Οι προτάσεις βασίζονται στη θεσμική αυτονομία και την ακαδημαϊκή ελευθερία των πανεπιστημίων. Σέβονται πλήρως τις αρμοδιότητες των κρατών μελών και των περιφερειακών κυβερνήσεων στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η παρούσα δέσμη περιλαμβάνει ανακοίνωση σχετικά με ένα σχέδιο στρατηγικής για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο και δύο προτάσεις για συστάσεις του Συμβουλίου για τη στήριξη του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: η μια σύσταση θα έχει στόχο τη βελτίωση των διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας και της αυτόματης αναγνώρισης των προσόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η άλλη την ενίσχυση της ελκυστικότητας και της βιωσιμότητας των ακαδημαϊκών σταδιοδρομιών.

Το σχέδιο στρατηγικής για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο ανοίγει τον δρόμο για ένα νέο είδος κοινού προγράμματος, το οποίο θα υλοποιείται σε εθελοντική βάση σε εθνικό, περιφερειακό ή θεσμικό επίπεδο και θα βασίζεται σε ένα κοινό σύνολο κριτηρίων που θα συμφωνηθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ανακοίνωση προτείνει μια συγκεκριμένη πορεία συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πτυχίου που θα αναγνωρίζεται αυτόματα σε ολόκληρη την ΕΕ. Λόγω της ποικιλομορφίας των ευρωπαϊκών συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά την Ευρώπη, η Επιτροπή προτείνει να υιοθετηθεί μια σταδιακή προσέγγιση από τα κράτη μέλη όσον αφορά την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού πτυχίου, με δύο πιθανά σημεία εισόδου:

- Ένα προπαρασκευαστικό ευρωπαϊκό σήμα: το σήμα θα προσφέρει ισχυρή ευρωπαϊκή αναγνωρισιμότητα. Θα αποδίδεται σε κοινά προγράμματα πτυχίου που θα πληρούν τα προτεινόμενα ευρωπαϊκά κριτήρια: οι σπουδαστές, μαζί με το κοινό τους πτυχίο, θα λαμβάνουν και αυτό το πιστοποιητικό σήματος του ευρωπαϊκού πτυχίου.
- Ένα ευρωπαϊκό πτυχίο: αυτός ο νέος τύπος τίτλου προσόντων θα βασίζεται στα κοινά κριτήρια και θα βασίζεται στην εθνική νομοθεσία. Θα απονέμεται είτε από κοινού από διάφορα πανεπιστήμια διαφορετικών χωρών είτε, ενδεχομένως, από ευρωπαϊκή νομική οντότητα που θα συσταθεί από αυτά τα πανεπιστήμια: οι σπουδαστές θα λαμβάνουν ένα «ευρωπαϊκό πτυχίο» που θα αναγνωρίζεται αυτόματα.

Η Επιτροπή θα διευκολύνει και θα στηρίζει τα κράτη μέλη στις εργασίες για την καθιέρωση του ευρωπαϊκού πτυχίου μέσω μιας σειράς συγκεκριμένων δράσεων, μεταξύ των οποίων και ένα εργαστήριο πολιτικής για το ευρωπαϊκό πτυχίο που θα υποστηριχθεί από το πρόγραμμα Erasmus+ και το οποίο θα συσταθεί το 2025, με στόχο τη συμμετοχή των κρατών μελών και της κοινότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού πτυχίου.

Η πρόταση της Επιτροπής για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και τις διαδικασίες αναγνώρισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση καλεί τα κράτη μέλη και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να απλουστεύσουν και να βελτιώσουν τις διαδικασίες και τις πρακτικές τους για τη διασφάλιση της ποιότητας. Πρόκειται για αναγκαίες προϋποθέσεις με τις οποίες εξασφαλίζονται η λογοδοσία και η εμπιστοσύνη καθώς και η βελτίωση των επιδόσεων των πανεπιστημίων. Τα κράτη μέλη καλούνται να λάβουν μέτρα που θα επιτρέψουν στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να προσαρμόσουν ταχύτερα στις κοινωνικές ανάγκες τα προγράμματα που προσφέρουν.

Η προτεινόμενη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει ως στόχο να δώσει στο προσωπικό που συμμετέχει σε διασυνοριακές εργασίες στην εκπαίδευση και σε καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας την αναγνώριση και την επιβράβευση που του αξίζει. Περιλαμβάνει συστάσεις με τις οποίες θα διασφαλίζεται ότι τα εθνικά συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αντιμετωπίζουν την άριστη αναγνώριση των διαφορετικών ρόλων που αναλαμβάνει το προσωπικό, πέραν της έρευνας, όπως η διδασκαλία και η επένδυση στην ενσωμάτωση της βιώσιμης ανάπτυξης. Ενθαρρύνει, επίσης, τα κράτη μέλη να προωθήσουν διακρατικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_1741